

УДК 331.142

Коваленко М.О.¹

Жук І.М.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-219м НУ «Запорізька політехніка»

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ

Основою забезпечення продуктивності національної економіки є розвиток людського потенціалу, як передумови соціально-економічної стабілізації. В Україні є суперечності між суб'єктами трудових відносин з приводу використання робочої сили. Тому дослідження системи формування та використання людського потенціалу в умовах трансформації економіки України є актуальною темою.

Питання нарощування, використання та розвитку людського потенціалу, а також його окремих елементів розглядаються у працях багатьох науковців. Розглянемо працю О. Тищенка «Оцінка ефективності використання економічного потенціалу». На його думку, економічний потенціал регіону – це як сукупна здатність наявних економічних ресурсів забезпечити виробництво максимально можливого обсягу матеріальних благ і послуг, які відповідають потребам суспільства на даному етапі розвитку [1, с. 4-5]. Значить, що економічний потенціал країни є важливою системою, яка має декілька підсистем, основні з яких, це: інноваційний, природно-

ресурсний, інвестиційний та трудовий потенціали. Ці підсистеми характеризуються відповідними економічними ресурсами.

Л.Чернюк дає більш обґрунтоване поняття економічного потенціалу країни та людського потенціалу, з точки зору спеціальності «Управління персоналом та економіка праці». За Д. Чернюком, економічний потенціал будь-якого суспільства насамперед характеризується системою виробничих відносин, що виникають між окремими працівниками, трудовими колективами, а також управлінським апаратом підприємств, установ, галузей народного господарства в цілому [2, с. 24].

Зважаючи на те, що ефективність сучасних економічних систем визначатимуть працівники переважно з вищою освітою, актуальність дослідження процесів формування, розвитку та використання цієї категорії працівників буде постійно зростати. Це зумовило виникнення такого поняття, як «професіональний потенціал». О. Левченко тлумачить «професіональний потенціал» як інтегровану сукупність кількісних і якісних характеристик, які мають забезпечити потенційну спроможність економічно активного населення з вищою освітою створювати, накопичувати та передавати знання, інтелектуальні й професійні навички, а також реалізовувати їх в інноваційних технологіях та матеріальних і духовних цінностях за певних соціально-економічних умов. Людський капітал та його інтелектуальна складова є уособленням економічної природи професіонального потенціалу [3, с. 16–23].

Для того, щоб побачити цілісну картину людського потенціалу в Україні, потрібно знати кількість наявного населення, кількість безробітних громадян, кількість зайнятого населення, кількість потенційно зайнятого населення. Для цього ми використовуємо демографічні показники України станом на кінець 2019 року. За даними Державної служби статистики України на той час, проживало 41 922,7 тис. осіб. З них: економічно-активні 17381,8 тис. осіб; безробітні- 1486,9 тис. осіб, серед них зареєстрованих безробітних – 338,2 тис. осіб [4]. За цими показниками ми можемо визначити рівень безробіття, який складає 8,6%.

Людський потенціал країни є багатоаспектним питанням та вимагає вирішення багатьох задач при його вивченні та аналізі. Для вирішення цих задач необхідне застосування комплексного підходу до дослідження рівню людського потенціалу країни та його системному аналізу.

Україна володіє багатим природно-ресурсним потенціалом, який в нинішніх умовах є одним з джерел вирішення складних завдань національної економіки. Але щоб здобути трудові ресурси треба залучати нові технології мотивації та залучення трудового потенціалу. Людський капітал країни являє собою особливий ресурс. Для нарощування соціально-економічного розвитку України необхідні зміни відповідних умов зовнішнього середовища, створення матеріальних передумов, раціональний розподіл трудових ресурсів

за рівнем кваліфікації, використання працівників на робочих місцях, відповідних рівню їхньої кваліфікації, тощо. Особливе значення у вирішенні даного питання мають поліпшення умов праці і побуту, підвищення культури виробництва, тобто параметрів виробничого середовища, що впливають безпосередньо на ефективність використання людського потенціалу України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Тищенко О. М. Оцінка ефективності використання економічного потенціалу. Київ : ВНТУ, 2004. 350 с.

2. Чернюк Л. Г. Розміщення продуктивних сил України : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2002. 470 с.

3. Левченко О. М. Професіональний потенціал: регуляторні механізми інноваційного розвитку : монографія. Кіровоград : КОД, 2009. 375 с.

4. Статистичні дані. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення 11.04.2020).